

DZIENNIK PRAW

PAŃSTWA POLSKIEGO.

WARSZAWA.

№ 61.

1 sierpnia 1919.

Treść.	363. Ustawa o policji państwowej.	635
	364. Ustawa w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny .	641
	365. Rozporządzenie Rady Ministrów w przedmiocie objęcia przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych zarządu na terenie b. zaboru austriackiego.	643
	366. Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych o zniesieniu ogłoszenia b. austriackich kolei państwowych, dotyczącego taryfowania cukru karmnego dla bydła	644

363.

U S T A W A

z dnia 24 lipca 1919 roku

o policji państwowej.

Art. 1. Policja jest państwową organizacją służby bezpieczeństwa.

Art. 2. Policja państwowa jest organem wykonawczym władz państwowych i samorządowych i ma za zadanie ochronę bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego.

Art. 3. Koszta utrzymania policji państwowej ponosi bezpośrednio skarb państwa z tem jednak, że organy samorządu: komunalne związki powiatowe oraz gminy miast, wydzielonych z powiatów, zwracają państwu $\frac{1}{4}$ część wszelkich kosztów utrzymania policji. Sposób pobierania należnej od samorządu części kosztów utrzymania policji określają przepisy, wydane przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Gminy obowiązane są dostarczyć za opłatą na żądanie powiatowych i miejskich władz administracyjnych lokali, potrzebnych na umieszczenie biur i posterunki policji.

Wysokość wspomnianych opłat ustala przepisy wykonawcze, wydane przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Organizacja policji.

Art. 4. Policja jest organizowana i wyszkolona na wzór wojskowy i podlega Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 5. Organizacja policji jest przystosowana do administracyjnego podziału państwa; stosownie do tego policja dzieli się na:

- a) komendy okręgowe, łączące kilka lub kilkanaście komend powiatowych,
- b) komendy powiatowe, odpowiadające terytorjalnie powiatom,
- c) komisariaty, obejmujące większe miasta w powiatach lub dzielnice w dużych miastach,
- d) posterunki stałe w gminach.

W miastach, stanowiących samodzielną jednostkę administracyjną, policja organizowana jest na prawach komendy powiatowej lub okręgowej.

Przy komendach okręgowych do spraw dochodzenia przestępstw istnieją urzędy śledcze.

Art. 6. Na czele policji w państwie stoi główny komendant policji, zależny od Ministra Spraw Wewnętrznych. Do zadań głównego komendanta należą czynności wykonawcze w zakresie organizacji, administracji, zaopatrzenia, uzbrojenia oraz uzupełnień i wyszkolenia policji w państwie.

Art. 7. Komendantowi głównemu policji podlegają bezpośrednio komendanci okręgowi.

Okręgowi komendanci są zwierzchnią władzą policji w okręgu i załatwiają wszystkie sprawy, związane z organizacją, administracją, uzupełnieniem i wyszkoleniem policji w okręgu.

Na czele urzędów śledczych stoją naczelnicy policji śledczej, podlegli komendantom okręgu.

Art. 8. Na czele policji w powiecie stoi komendant powiatowy policji. Na czele komisariatu—komisarz policyjny.

Art. 9. Organizacje głównej komendy i okręgowych komend policji określają specjalne przepisy, wydane przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 10. Funkcjonariusze policji dzielą się na wyższych i niższych. Zasadnicze place wyższych funkcjonariuszów policji odpowiadają płacom kategorii urzędniczych.

Place zatrudnionego w biurach policji personelu biurowego normują się stosownie do etatów urzędników i funkcjonariuszów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Wyżsi funkcjonariusze:

Komendant Główny	kategorię IV.
Zastępca Komendanta Głównego	„ Va, Vb.
Komendant Okręgowy	„ Va, Vb, VI.
Zastępca Komendanta Okręgowego	„ VI, VII.

Komendant Powiatowy	katęgorja VII, VIII, IX.
Zastępcę Komendanta Powiatowego	„ VIII, IX, X.
Komisarz	„ VIII, IX, X.
Zastępcę Komisarza	„ IX, X.
Naczelnik Urzędu Śledczego	„ Vb, VI, VII, VIII.

Inni wyżsi funkcjonarjusze otrzymują katęgorję płacy i nazwę stosownie do pełnionych funkcji.

Niżsi funkcjonarjusze:

Starszy przodownik.
Przodownik.
Starszy posterunkowy.
Posterunkowy.

Zależność służbowa oraz stosunek do władz państwowych i samorządowych.

Art. 11. W zakresie organizacji, administracji, zaopatrzenia, uzupełnień i wyszkolenia policja podlega głównemu komendantowi i okręgowym komendantom.

W zakresie zaś służby bezpieczeństwa i czynności wykonawczych władz państwowych policja podlega w powiatach komisarzom rządowym, w miastach, stanowiących odrębną jednostkę administracyjną — miejscowym przedstawicielom władzy administracyjnej, zależnym w tym zakresie od Ministra Spraw Wewnętrznych. Funkcjonarjusze policji państwowej, winni popełnienia czynów, objętych ustawami karnymi, podlegają sądowi karnemu dla osób cywilnych.

Art. 12. O rozmieszczeniu komisariatów w granicach powiatu decyduje komisarz rządowy w porozumieniu z miejscowym komendantem policji.

O rozmieszczeniu komisariatów i posterunków w miastach i gminach decyduje miejscowy przedstawiciel władzy administracyjnej po porozumieniu się z przedstawicielem miejscowego samorządu i komendantem policji.

Art. 13. Urzędy prokuratorskie i władze sądowe mają prawo wydawania bezpośrednich zleceń policji, zgodnie z przepisami, zawartymi w ustawie postępowania karnego.

W czynnościach dochodzenia przestępstw policja jest w bezpośredniej zależności od urzędów wymiaru sprawiedliwości.

Instrukcja dotycząca czynności dochodzenia przestępstw wydana będzie przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 14. Inne władze państwowe, zarówno cywilne, jak i wojskowe, znoszą się z policją za pośrednictwem komisarza rządowego lub przedstawiciela władzy administracyjnej w miastach, stanowiących odrębną jednostkę administracyjną.

W zakresie kompetencji władz samorządowych, obowiązana jest miejscowa policja udzielać im pomocy na ich wezwanie w granicach zadań policji, określonych artykułem 2-im.

Art. 15. W razie potrzeby użycia oddziałów policji jednego powiatu w granicach drugiego powiatu decyduje Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 16. Głównego komendanta policji mianuje Naczelnik Państwa na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 17. Wyższych funkcjonarjuszów policji od kategorii XI mianuje Minister Spraw Wewnętrznych na przedstawienie głównego komendanta.

Art. 18. Niższych funkcjonarjuszów policji mianuje okręgowy komendant na przedstawienie komendantów powiatowych.

Art. 19. Zwolnienia z urzędów należą do właściwej władzy mianującej.

Art. 20. Przeniesienia służbowe funkcjonarjuszów policji w granicach okręgu zarządza okręgowy komendant.

Przeniesienia powiatowych oraz okręgowych komendantów policji zarządza Minister Spraw Wewnętrznych.

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

Art. 21. Za wykroczenia służbowe stosowane będą do funkcjonarjuszów policji następujące kary dyscyplinarne według trybu, ustalonego w przepisach wydanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych:

- 1) nagana,
- 2) areszt do dni 7-miu,
- 3) przeniesienie na urząd o mniejszych dodatkach funkcyjnych,
- 4) degradacja,
- 5) wydalenie.

Art. 22. Powiatowi komisarze rządowi, a w miastach, wydzielonych z powiatów, przedstawiciele władzy administracyjnej mają prawo zarówno z własnej inicjatywy jak na wniosek przedstawiciela organu samorządu zawieszają w czynnościach służbowych podwładnych im powiatowych komendantów i kierowników komisariatów policji pod warunkiem natychmiastowego zawiadomienia okręgowego komendanta o zawieszeniu, celem wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

Liczebność policji.

Art. 23. Ilość członków policji określi w stosunku do liczby ludności i potrzeb miejscowych Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Przy ustalaniu liczby funkcjonarjuszów policji dla poszczególnych powiatów i miast Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zasięga w tej mierze opinii ciał samorządowych.

Uzupełnienie policji.

Art. 24. Korpus policji uzupełnia się drogą dobrowolnego zgłaszania się kandydatów.

Art. 25. O możliwości przyjęcia kandydatów orzekają komisje kwalifikacyjne, utworzone przy powiatowych i miejskich komendach policji. Skład i tryb postępowania komisji określi instrukcja Ministra Spraw Wewnętrznych z tem, że w skład komisji mają wejść przedstawiciele organów samorządowych.

Warunki przyjęcia do policji.

Art. 26. Warunkiem przyjęcia do policji jest:

- 1) obywatelstwo polskie,
- 2) nieskazitelna przeszłość,
- 3) wiek od 23 do 45 lat,
- 4) zdrowa i silna budowa ciała oraz wzrost odpowiedni,
- 5) znajomość języka polskiego w piśmie i w słowie, i umiejętność liczenia.

Art. 27. Kandydaci na wyższych funkcjonariuszów policji muszą prócz warunków zdrowia i moralności posiadać wykształcenie: do zastępcy komendanta okręgowego włącznie—co najmniej świadectwo z ukończenia średniego zakładu naukowego, na komendantów okręgowych, zastępcę głównego komendanta i głównego komendanta—wykształcenie wyższe.

Oficerowie rezerwy, o ile nie posiadają wyższego wykształcenia, mają prawa kandydatów z wykształceniem średnim.

Starsi przodownicy, nie mający wykształcenia średniego, w uznaniu zasług i zdolności mogą awansować na wyższe urzędy, o ile złożą odpowiedni egzamin.

Art. 28. Wszyscy funkcjonariusze policji muszą ukończyć specjalne szkoły.

Art. 29. Nominację do policji poprzedza półroczna służba próbna. Służba próbna zalicza się do czasu służby w policji.

Art. 30. Każdy nowowstępujący do policji funkcjonariusz musi złożyć przysięgę według załączonej roty.

Uposażenie policji.

Art. 31. Uposażenie policji określają specjalne etaty, ułożone przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Szkoły.

Art. 32. Przy każdej okręgowej komendzie istnieją szkoły dla posterunkowych i przodowników policji.

Szkoły te prowadzone są metodą wojskową. Komendanci szkół winni posiadać wojskowe wykształcenie.

Szkoły policyjne podlegają bezpośrednio okręgowym komendantom policji.

Na dto okręgowe komendy organizują kursy dla wywiadowców policji śledczej

Art. 33. Szkoły dla wyższych funkcjonariuszów zorganizowane będą w miejscach, które określi rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 34. Organizację i programy szkół ustalą przepisy, wydane przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości i Spraw Wojskowych.

Art. 35. Dla skontrolowania i pogłębienia wojskowego wychowania i wyszkolenia policji wyznacza Minister Spraw Wojskowych na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych komisje wojskowe, które przeprowadzają do-
rażne inspekcje oraz stawiają swoje wnioski.

Minister Spraw Wojskowych na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych odkomenderowuje do policji oficerów w charakterze instruktorów.

Prawa i obowiązki funkcjonariuszów policji.

Art. 36. Funkcjonariusze policji korzystają z wszelkich praw i prerogatyw, służących urzędnikom i funkcjonariuszom państwowym.

Art. 37. Funkcjonariusz policji, winny samowolnego opuszczenia służby bez uzyskania uprzedniego zwolnienia ze swego urzędu od właściwej władzy, ulegnie w drodze sądowej karze więzienia od trzech do sześciu miesięcy. Na ziemiach, gdzie obowiązuje austriacka ustawa karna, czyn ten stanowi występki, ulegający karze ścisłego aresztu od trzech do sześciu miesięcy.

Art. 38. Sprawę zaopatrzenia funkcjonariuszów policji, którzy wskutek pełnienia służby stali się niezdolnymi do pracy, oraz wdów i sierot po funkcjonariuszach policji, którzy ponieśli śmierć wskutek czynności służbowych—określi dodatkowa ustawa o odszkodowaniu funkcjonariuszów policji i ich rodzin.

Art. 39. Obowiązki funkcjonariuszów policji oraz tryb postępowania służbowego określi instrukcja Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 40. Przepisy o umundurowaniu i uzbrojeniu policji wydaje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

Art. 41. Ustawa niniejsza otrzymuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia w Dzienniku Praw.

Art. 42. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

do ustawy o policji państwowej.

Art. 1. Z chwilą wprowadzenia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą dekrety o organizacji milicji ludowej z dnia 5 grudnia 1918 r. i 7 lutego 1919 r. oraz dekret o organizacji policji komunalnej z dnia 9 stycznia 1919 r.

Art. 2. Funkcjonariusze policji komunalnej, państwowej, samorządowej, milicji ludowej, straży kolejowej oraz istniejących urzędów śledczych wcieleni zostaną do policji państwowej na ogólnych zasadach kwalifikacyjnych, przewidzianych niniejszą ustawą.

W drodze wyjątku w okresie 1 roku mogą być odnośnie do wykształcenia, wieku i okresu służby próbnej czynione wyjątki od tej ustawy.

Funkcjonariusze policji komunalnej, samorządowej, milicji ludowej, straży kolejowej i urzędów śledczych, uchylający się od wstąpienia do policji państwowej nie otrzymują odprawy, nieprzyjęci do policji otrzymują 3 miesięczną odprawę.

Art. 3. W miarę obejmowania przez władze centralne administracji ziem b. zaborów austriackiego, pruskiego i ziem wschodnich b. zaboru rosyjskiego, istniejące na tych ziemiach organizacje państwowej służby bezpieczeństwa, a w miarę wprowadzania na tych ziemiach jednolitej ustawy samorządowej, istniejące samorządowe organizacje służby bezpieczeństwa

wcielone zostaną do policji państwowej w myśl zasad niniejszej ustawy i przepisów przejściowych. Przepisy wykonawcze w tej mierze wyda Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 4. Siedziby komend okręgowych wyznacza Minister Spraw Wewnętrznych. W razie zaś wprowadzenia w życie prawa ustanawiającego jednostki administracyjne wyższego rzędu niż powiat, okręgi policji przystosowane zostaną do tych jednostek administracyjnych, a siedziby komend okręgowych znajdować się będą w miejscach siedzib naczelników tych jednostek.

Art. 5. W razie ustanowienia naczelników jednostek administracyjnych wspomnianych w art. poprzednim, uprawnienia Ministra Spraw Wewnętrznych z art. 11 i art. 15 ustawy o policji państwowej przechodzą na tych naczelników.

Art. 6. W miastach, stanowiących odrębną jednostkę administracyjną, może Minister Spraw Wewnętrznych aż do wprowadzenia w życie ustawy o administracji państwa, względnie aż do zmiany ustroju samorządu miejskiego, poruczyć sprawowanie władzy administracyjnej i instancji komendantom policji na miasta te zamianowanym.

ANEKS DO ART. 30 USTAWY O POLICJI PAŃSTWOWEJ.

Rota przysięgi służbowej.

„Przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu na powierzonym mi stanowisku pożytek Państwa Polskiego oraz dobro publiczne mieć zawsze przed oczyma; Władzy zwierzchniej Państwa Polskiego wierność dochować; wszystkim obywateli kraju w równym mając zachowaniu, przepisów prawa strzedz pilnie, obowiązki swoje spełniać gorliwie i sumiennie, rozkazy przełożonych wykonać dokładnie, tajemnicy urzędowej dochować.

Tak mi Panie Boże dopomóż“.

Marszałek:

Trampczyński

W z. Prezydenta Ministrów

Minister Spraw Wewnętrznych:

S. Wojciechowski

364.

U S T A W A

z dnia 25 lipca 1919 roku

w przedmiocie zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny.

Art. 1. Dla zapewnienia bezpieczeństwa Państwa i utrzymania porządku publicznego w czasie wojny może Rada Ministrów na wniosek Ministra